

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ἰδιοκτήτης: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, ἀρ. 4, ΑΘΗΝΑ
Συνδρομή χρονιάτικη: Δρ. 20.Βρίσκεται στὸ βιβλιοπωλεῖο Γ. Βασιλείου (ὁδὸς Σταδίου 42
καὶ στὸ ἐφημεριδοπωλεῖο Γιαννοπούλου, ὁδὸς Πανε-
πιστημίου 81, (Χαυτεῖα).

ΤΗΣ ΖΕΣΤΗΣ

ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΙΣ CONTRA IBSEN

Ὁ ἀθάνατος Κουλουμβάκης δημοσιεύει τὰ
κόλουθα θεῖα καὶ ἀθάνατα στὸν «Ἀστέρ»
(10 Ἰουλίου 1915, σελ. 1, στήλ. 5—6).

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ

Παρέστημεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν ἐν τῷ θεάτρῳ Κυβέ-
λης παράστασιν τῆς «Ἀγριόπαπιας» τοῦ Ἴψεν. Κα-
εἶδομεν καὶ ἡμεῖς ἐνθουσιασμοὺς καὶ ἠκούσαμεν πολ-
λὰ χειροκροτήματα—διότι ἔπρεπε καὶ τοῦ λόγου των
νὰ δείξουν, ὅτι ἐννοοῦν καὶ θαυμάζουν τὸν Ἴψεν! Καὶ
ἀνέγνωμεν καὶ εἰς μίαν ἐφημερίδα: «Ναὸς Τέχνης
χθὲς τὸ βράδυ τὸ θέατρον τῆς Κυβέλης».—

Καὶ ἀπαντῶμεν: «Ναὸς βλακείας, ἀνισορροπίας,
ἀσυναρτησίας, ἐκφυλισμοῦ, ἀνθηκώσεως καὶ πάσης
ἐλβεϊνότητος». Μία κακῶς λειτουργοῦσα νευρολογικὴ
κλινικὴ παρουσιάζεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου.
Δὲν παραβαίνονται μόνον οἱ κανόνες τῆς ποιήσεως,
ἥτις εἶνε ἡ βασιλίσα τῶν καλῶν τεχνῶν, δὲν παραβαί-
νονται μόνον οἱ κανόνες περὶ ἐπὶ σκηνῆς δράματος,
ὅπερ εἶνε μετὰ κάλλους παράστασις σφοδρᾶς πράξεως,
ἐμπνεούσης τὸν ἔρωτα πρὸς τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀγαθόν,
τὸν θαυμασμόν πρὸς τὸ μέγα καὶ τὸ ὑψηλόν, τὸν ἀπο-
τροπιασμόν ἀπέναντι τοῦ κακοῦ καὶ αἰσχροῦ, ἀλλὰ οἱ
κανόνες πάσης λογικῆς καὶ πάσης αἰσθητικῆς, εἰς σκη-
νὰς ἀσυναρτήτους καὶ εἰς σκέψεις μωροτάτας. Οἱ δὲ
τύποι τῶν δρώντων προσώπων εἶνε ἐπαναλέγμενοι, τύ-
ποι ἀνισορρόπων καὶ ἐκφύλων, μερικοὶ δὲ ἐκ τῶν ἀπι-
θανωτάτων. Τίποτε δὲν ἀποτρέπει ἀπὸ τοῦ κακοῦ καὶ
αἰσχροῦ, τίποτε δὲν προτρέπει ἰσχυρῶς πρὸς τὸ καλόν,
τὸ ἀγαθόν, τὸ μέγα καὶ ὑψηλόν. Θέματα, ἐφ' ὧν ἀσχο-
λεῖται καὶ πρέπει ν' ἀσχολῆται μόνον ἡ Ἰατρικὴ, χρη-
σιμεύουν διὰ τὴν ποιητικὴν καὶ δραματικὴν τέχνην!

Ἀλλὰ περὶ τὸν Ἴψεν ἔχει γείνη φοδερὸς καὶ τρομε-
ρὸς θόρυβος πυχρόσμιος. Καὶ θεωρεῖται μεγάλη μεγα-
λοφυΐα! Πηγαίνει, λοιπόν, μέγα πλῆθος προδιαθεμι-
νον νὰ θαυμάσῃ, νὰ χάσῃ, νὰ χειροκροτῇ! Καὶ τοιοῦ-
τοτρόπως διαστρέφεται ὁ σκέψις καὶ τὸ συναίσθημα
τῶν νεωτέρων κοινωνιῶν. Ἐχομεν ἐλπίσει, ὅτι ὁ διεξ-
γόμενος μέγας πόλεμος θὰ μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τοῦ νευ-
ρικοσθενικοῦ ἀνισορρόπου, οἷτινες δλέπουν τοὺς κα-
νόνας τῆς ζωῆς εἰς τὰ συμπτώματα τῶν νόσων, δηλαδὴ
εἰς τὰς νοσηρότητας, τὰς παρεκκλίσεις, τὰς λυπηρὰς
ἐξαιρέσεις τῆς ζωῆς.

Δὲν ἀξίζει νὰ γράψωμεν πλείοτερα δι' ἔργον βλα-
κῶδες, ἀσυναρτήτων, ὑπὸ πᾶσιν ἐποψιν ἀποκρουστικὸν
καὶ ἀνιαρώτατον.

Ε. Κ.

ΕΝΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑ

Ὁ ποιητὴς Κωστής Παλαμᾶς ἔστειλε στὸν
Πάνο Δ. Ταγκόπουλο, γιὰ τὴν «Πρόξες» του,
τὸ ἀκόλουθο γράμμα, ποὺ τὸ δημοσιεύομε δὴ
γιατὶ ἔχει κάπως πιδ γενικὸ χαρακτήρα.

Ἀθῆνα 6.7.1915.

Ἀγαπητὲ Πάνο,

Δὲν εἶναι ποτὲ ἄργα — ὅσο κι ἂν κανεῖς φαίνεται
πὼς πάει νὰ φασκελώσῃ τοὺς κανόνες τῆς καλῆς συμ-
περιφορᾶς ποὺ κάποτε θέλουσε, βέβαια, φασκίλωμα
— δὲν εἶναι ποτὲ ἄργα γιὰ νὰ ἐκφράσῃ κανεῖς τὴν ἐν-
τύπωσίν σου ἀπὸ τὸ ἔργο ἐνὸς ποιητῆ, γιὰ νὰ εὐχαρι-
στήσῃ, γιὰ νὰ συγχαρῇ.

Τὸ χειμῶνα μοῦ ἔστειλες τὴν «Πρόξες» σου, τὸ κα-
λοκαίρι σοῦ ἀποκρίνομαι. Συγκοινωνία μὲ μουλάρι.
Πάλι καλὰ. Μὰ εἰ «Πρόξες» σου δὲν ἀνυπομονοῦν,
καθὼς φαίνεται. Βρίσκονται ἢ μὲ τὰ χιόνια ἢ μὲ τὴ
λαύρα, στὴ διάθεσίν μας. Χιτὲς ἀκριβῶς τὴς ξαναπῆρα
καὶ τὴς ξανακοίταξα. Καὶ τὴς ἤρξα καθάρια ροδογελά-
σματ' αὐγῆς ποὺ προμηνόουν ὥρασαν ἡμέρα. Εἶναι γιο-
μάτες ἀπὸ ὀρμὴ καὶ ἔχουν ἕναν ἄερα. Καί, τὸ σπου-
δαιότερο, ποίηση, καὶ στὴ δουλειά τους μὴ τέχνη.
Τὸ ἄλογόν σου, καλλιγυμμένο, ἀστραπὲς σκορπᾷ καὶ
τραβάει ἐμπρός. Μὲ τὸν καιρὸ, θὰ παραμερίσουν ὅσα
κακὰ φαντάσματα θὰ βγοῦνε μπρὸς καὶ θὰ δυναμώ-
σουν κάποια πλάσματα. Τὸ σκίτσο θὰ γίνῃ εἰκόνα, ἢ
εἰκόνα πίνακα. Ὑπογράφω πρόθυμα τὸ ἐγκώμιόν σου
ἐστὶ συνετὸς καὶ μετρημένος διδάσκαλος τεχνί-
της ὁ Ἀργύρης Ἑφταλιώτης. Ἡ γλώσσα σου ξεχω-
ριστὰ μοῦ ἀρέσει. Μαζὶ πλοῦσια καὶ οἰκονόμα. Δὲ φο-
βάται τὰ σπάνια ἐπιθέτα, μὰ φοβάται τὸ εὐκόλο ἀνα-
κάτωμα ποὺ ἀπὸ ὀκνάδα ἢ ἀπὸ ἀφροντισιὰ κάνει τὴ
γλῶσσα συχνὰ πυκνά, καὶ σὲ ἔργα μὲ ταλέντο, μὴ
ἀχαρακτήριστη ἀντιφιλολογικὴ μοζαϊκά.

Οἱ «Πρόξες» σου κλειοῦνε περίσσια ζωὴ τοῦ ἀνοι-
χτοῦ, τοῦ ὑπαιθρου, τοῦ φυσικοῦ πράμα ποὺ μὲ κάνει
νὰ ζηλεύω τὸν κλεισμένο ἐμὲ καλαμαρά. Μυρρίζουνε
θυμάρια καὶ ζοῦνε στὸν ἥλιο. Κάτι καὶ σὰν πρωτότυπο
ξεμυτίζει ἀπὸ μέσα τους, τὸ καλύτερο προμήνυμα. Ἡ
ιδέα τῆς σκαλιδιᾶς, ποὺ τὴν ἐκμεταλλεύεσαι, ὄχι
σύμφωνα μὲ τὴν πατριδολατρικὴν παραδόσιν, μὰ μὲ
τὴν κοινωνικὴν ἰδεολογίαν, μ' ἔκαμε νὰ προσέξω σ' αὐτὴ
χωριστὰ. Ξεχωριστὰ συμπαθῶ στοὺς «Ἀνήστρεφτους».

Πρόξες τὴς βάφτισες, μὰ εἶναι πολὺ στίχοι μὲ
προσωπιδά πεζογραφικὴ. Ἡ ποίηση, βέβαια, ξεφεύ-
γει καὶ χύνεται καὶ στὸν πεζὸ λόγον, καθὼς καὶ ἡ πε-
ζολογικὴ σκέψις, συχνὰ πυκνά, γλιστράει ἀνάμεσα
στοὺς ρυθμοὺς τῶν ποιητῶν φαινόμενο ποὺ κάποτε
μπορεῖ νὰ λογαριαστῇ ψεγάδι, μὰ ποῦ, ἂν τὸ ἐξετά-
σουμε προσεχτικώτερα, θὰ τὸ ἴδοῦμε πὼς εἶναι ἐν' ἀπὸ
τὰ γνωρίσματα τῆς φυσιογνωμίας ποιητῶν ἀπὸ τοὺς
πιδ μεγάλους. Μὰ στὴν περίπτωσίν σου συμβαίνει κάτι
ἄλλο. Μᾶς φτιάχνεις στίχους καὶ μᾶς τοὺς παρουσιάζεις
μὲ τὸ φόρεμα τῆς πρόξας. Μὲ ὅλα τὰ προηγούμενα
τῶν Paul Fort καὶ τῶν ὁμοίων τους, ἀντιπαθῶ τέ-
τοιου εἶδους μασκαρέματα! Θέλω τὸ στίχον στίχον καὶ
τὴν πρόξαν πρόξαν γιὰτὶ ἀλλοιωτικὰ χάνω τὸν μού-
σουλα.

Ἄλλ' αὐτὰ εἶναι γεροντικὲς γκρίνιες. Σοῦ σφίγγω
τὸ χέρι συναδελφικὰ καὶ σοῦ εὐχομαι προκοπή.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ